

Leidimas laikinai gyventi darbo pagrindu

Jūs galite gauti leidimą gyventi Lietuvoje, jeigu atitikssite leidimo gyventi išdavimo sąlygas, pateikėte Migracijos departamentui reikalingus dokumentus, o Lietuvos darbdavys sutiks įdarbinti jus pagal darbo sutartį, jus tenkins siūlomos darbo sąlygos, funkcijos bei mokamas atlyginimas.

Jūsų darbo pradžia

Prieš pradėdamas dirbti Lietuvoje, privalote turėti raštu dviem egzemplioriais parengtą darbo sutartį – po vieną egzempliorių jums ir darbdaviui. Sutartis turi būti sudaryta lietuvių kalba ir jums suprantama kalba. Darbdavys privalo atsakyti į visus jus dominančius klausimus apie darbo sutartį.

Darbdavys privalo informuoti jus apie jūsų darbo sąlygas, darbo vietos taisykles, tvarką darbovietėje, darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus.

Darbo sutartyje privaloma nurodyti funkcijas, kurias jūs vykdysite, darbovietės adresą ir atlyginimo dydį. Darbo sutartyje gali būti nurodomi atlyginimo mokėjimo terminai.

Įdėmiai perskaitykite visą darbo sutartyje išdėstytą informaciją. Labai svarbu, kad dokumentas jums būtų aiškus. Nepabijokite išsiaiškinti, kokia kalba su jumis kalbėsis jūsų darbdavys.

Nepasirašykite jokių dokumentų, jei jums kyla abejonių dėl jo turinio arba į jūsų klausimus neatsakoma ar atsakoma neaiškiai. Nepasirašykite ant balto lapo arba ant lapo krašto, nežinodamas, koks tekstas parašytas lapo viršuje, taip pat nepasirašykite prašymų be datų

Visus susitarimus su darbdaviu įtvirtinkite raštu, nes, kilus ginčui, įrodyti žodinius susitarimus yra beveik neįmanoma

Atminkite, kad darbo sutartis įsigalioja tada, kai jūs pradėdate dirbti.

Apie jūsų įdarbinimą darbdavys privalo pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai (SODRA) ne vėliau kaip prieš vieną darbo dieną iki jūsų darbo pradžios. Šis pranešimas garantuoja, jog dirbsite legaliai ir už jus bus mokami mokesčiai, o nelaimingo atsitikimo darbe atveju ar susirgus jums bus mokamos išmokos.

Darbo užmokestis

Darbo sutartyje turi būti nustatytas darbo užmokestis per mėnesį (mėnesio alga) arba už darbo valandą (valandinis atlygis), kuris negali būti mažesnis už Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą minimaliąją mėnesinę algą ar minimalųjį valandinį atlygį.

Minimali mėnesinė alga nuolat kinta ir ją pasitikrinti galima Sodros interneto svetainėje <https://www.sodra.lt/lt/situacijos/statistika/pagrindiniai-socialiniai-rodikliai> .

Minimalus atlyginimas yra taikomas tik nekvalifikuotam darbui. Nekvalifikuotu laikomas darbas, kuris nereikalauja specialių kvalifikacijų ar profesinių įgūdžių. Jeigu dirbate kvalifikuotą darbą, jums turi būti mokamas didesnis nei minimalusis darbo užmokestis.

Jūsų sutartyje su darbdaviu taip pat gali būti numatyti susitarimai dėl premijų, priedų ar kitų papildomų kompensacijų pagal įvairias atlyginimo sistemas. Jūsų atlyginimas negali būti mažesnis nei darbuotojo, atliekančio tą patį darbą pas tą patį darbdavį.

Jei dirbate poilsio dieną, kuri nėra numatyta pagal jūsų darbo grafiką, jums turi būti mokamas ne mažesnis kaip dvigubas jūsų darbo užmokestis. Tas pats taikoma ir darbui švenčių dienomis.

Darbdavys ne rečiau kaip kartą per mėnesį raštu arba elektroniniu būdu privalo jums pateikti informaciją apie jums apskaičiuotas, išmokėtas ir išskaičiuotas sumas bei apie dirbto darbo laiko trukmę, atskirai nuroydamas dirbtų viršvalandžių trukmę.

Darbo užmokestis turi būti mokamas ne rečiau kaip du kartus per mėnesį ir tik jei darbuotojas prašo – kartą per mėnesį.

Darbo užmokestis ir kitos išmokos, taip pat dienpinigiai ir komandiruotės išlaidų kompensacijos privalo būti mokami pavedimu į jūsų nurodytą mokėjimo sąskaitą.

Darbo valandos

Darbdavys privalo jus įdarbinti pilnam darbo laikui, t. y. 40 valandų per savaitę. Darbo valandos turi būti nurodytos jūsų sutartyje. Darbo laiko grafikas taip pat turi būti aiškiai apibrėžtas, nurodant, kaip bus paskirstytos darbo valandos.

Dienos darbo laikas (įskaitant viršvalandžius) negali viršyti 12 valandų.

Jūs negalite dirbti daugiau nei 6 iš eilės einančias dienas per 7 dienų laikotarpį.

Kasdienio nepertraukiamojo poilsio tarp darbo dienų (pamainų) trukmė negali būti trumpesnė kaip 11 valandų iš eilės, o per 7 paeilui einančių dienų laikotarpį jums turi būti suteiktas bent 35 valandų nepertraukiamojo poilsio laikas.

Per savaitę negali būti dirbama ilgiau kaip 12 valandų viršvalandžių. Išskyrus išimtinius atvejus, darbdavys viršvalandinius darbus gali nurodyti dirbti tik su jūsų sutikimu.

Jei dirbate viršvalandžius, jums mokamas darbo užmokestis turi būti 1,5 karto didesnis, nei jūsų darbo sutartyje nustatytas darbo užmokestis.

Pusanтро karto daugiau turi būti mokama ir už jūsų darbą nakties metu, t.y. nuo 22.00 iki 6.00 val.

Atostogos

Po 6 mėnesių nepertraukiamo darbo toje pačioje darbovietėje turite teisę į kasmetines atostogas, kurios yra apmokamos darbdavio.

Vėliau kasmetinės atostogos jums turi būti suteikiamos bent kartą per darbo metus.

Už kasmetines atostogas jums privaloma sumokėti ne vėliau kaip likus 3 darbo dienoms iki atostogų pradžios, jeigu nesusitarėte kitaip.

Darbas keliems darbdaviams

Jūs galite dirbti ne daugiau kaip 4 darbdaviams vienu metu, visi šie darbdaviai turi būti nurodyti vienoje darbo sutartyje, o jūsų bendra darbo laiko norma pagal šią sutartį negali viršyti 40 valandų per savaitę. Tokioje sutartyje privalo būti nurodytas pirmasis darbdavys, kuris dėl jūsų tarpininkavo Migracijos departamentui.

Darbdavio keitimas

Jeigu norite pakeisti darbovietę arba darbo funkciją, privalote prieš tai gauti Migracijos departamento leidimą. Jūs įgysite teisę pakeisti darbdavį praėjus 6 mėnesiams nuo leidimo gyventi išdavimo dienos. Prašymą leisti pakeisti darbdavį turite pateikti dar tuo metu, kai dirbate pas senąjį darbdavį.

Gali nutikti taip, jog jūsų prašymo leisti pakeisti darbdavį nagrinėjimo metu ankstesnysis darbdavys nutrauks su jumis sutartį. Nepergyvenkite – jūsų prašymas bus nagrinėjamas toliau, o jūsų turimas leidimas gyventi nebus naikinamas, kol Migracijos departamentas nagrinės jūsų prašymą. Jeigu Migracijos departamentas jums leis pakeisti darbdavį, jūsų turimas leidimas liks galioti ir įsidarbinus pas naują darbdavį.

Prašymas dėl darbdavio ar darbo funkcijos keitimo nagrinėjamas 1 mėnesį.

Sprendimas pakeisti darbdavį ar darbo funkciją galioja 1 mėnesį.

Dirbti pas naują darbdavį ar pakeisti darbo funkcijas galite tik gavęs Migracijos departamento leidimą.

Valstybės rinkliavos

Už jūsų teikiamų prašymų Migracijos departamentui teikimą, nagrinėjimą bei sprendimų priėmimą yra imamos valstybės nustatytos rinkliavos.

Už leidimo laikinai gyventi prašymo priėmimą, nagrinėjimą bei išdavimą ar neišdavimą bendra tvarka per 3 mėnesius imama 160 EUR rinkliava.

Tokio paties leidimo laikinai gyventi prašymo priėmimas, nagrinėjimas bei išdavimas ar neišdavimas skubos tvarka per 45 dienas apmokestinamas 320 EUR rinkliava.

Jei Lietuvoje ketinsite dirbti ilgiau, nei galioja jūsų turimas leidimas laikinai gyventi, šį dokumentą privalote pasikeisti (prasitęsti). Tam reikės pateikti prašymą naudojantis Lietuvos migracijos informacine sistema MIGRIS www.migracija.lt

Prašymą pakeisti leidimą laikinai gyventi Lietuvoje galite teikti, kai iki jo galiojimo pabaigos lieka ne ilgiau nei 6 mėnesiai.

Jūsų prašymas pakeisti leidimą gali būti nagrinėjamas bendra tvarka 2 mėnesius ir už tai imama 160 EUR valstybės rinkliava.

Už tokio prašymo nagrinėjimą skubos tvarka per 1 mėnesį imama 320 EUR rinkliava.

Už prašymo leisti pakeisti darbdavį nagrinėjimą ir sprendimo priėmimą imama 100 EUR rinkliava.

Kita svarbi informacija

Jei Migracijos departamentas nustatys, kad jūsų darbdavys:

- Migracijos departamentui pateikė tikrovės neatitinkančius duomenis, neteisėtai įgytus ar suklastotus dokumentus; arba
- Darbdavys - laikinojo įdarbinimo įmonė – yra išbrauktas iš Valstybinės darbo inspekcijos sudaromo ir jos interneto svetainėje skelbiamo laikinojo įdarbinimo įmonių sąrašo; arba
- yra baustas už leidimą dirbti nelegalų darbą, nedeklaruotą darbą ar užsieniečių įdarbinimo tvarkos pažeidimus pagal Užimtumo įstatymo nuostatas ir nuo dienos, kurią skirta bauda sumokėta ar įpareigojimas įvykdytas, praėjo mažiau kaip vieneri metai

... jums išsiųs pranešimą apie tai, jog tuo atveju, jei per 3 mėnesius nepasikeisite darbdavio, jūsų leidimas gyventi bus panaikintas.

Gavęs tokį pranešimą, turėtumėte pasirinkti:

- per 3 mėnesius nutraukti darbo sutartį su darbdaviu ir išvykti iš Lietuvos, arba
- per 3 mėnesius rasti kitą darbdavį Lietuvoje, kuris sutiks tarpininkauti dėl jūsų Migracijos departamentui, ir pateikti prašymą leisti pakeisti darbdavį.

Jei jūs esate komandiruojamas į užsienį, jūsų buvimas kitoje Europos Sąjungos ar Šengeno valstybėje negali būti ilgesnis nei 90 dienų per 180 dienų laikotarpį.

Jūsų darbo pabaiga ir išvykimas iš Lietuvos

Tuo atveju, jei nutrūksta jūsų darbo santykiai su darbdaviu ir jūs nesate pateikęs prašymo leisti pakeisti darbdavį ar darbo funkciją, privalote išvykti iš Lietuvos Respublikos.

Gavus Migracijos departamento pranešimą, jog jūsų leidimas laikinai gyventi yra panaikintas, per 14 dienų nuo šio sprendimo gavimo dienos privalote išvykti iš Lietuvos.

Tuo atveju, jei per nurodytą terminą neišvyksite iš šalies, bus priimtas sprendimas dėl jūsų grąžinimo ar išsiuntimo iš Lietuvos.

Panaikintą leidimą gyventi turite grąžinti Migracijos departamentui.

Išnaudojimas

Nedelsdamas kreipkitės į žemiau nurodytas institucijas, jei manote, kad esate išnaudojamas darbui ar paslaugoms ir esate verčiamas:

- dirbti ypatingai blogomis/vergiškomis ar kitokiomis nežmoniškoms sąlygoms;

- dirbti ilgesnes, nei numatyta darbo sutartyje, darbo valandas, kai darbdavys verčia dirbti viršvalandžius be papildomo atlyginimo, neleidžia naudotis pertraukomis;
- nesilaikyti darbo ir poilsio režimo tvarkos;
- dirbti už mažesnę nei darbo sutartyje numatytą darbo užmokestį ar negaunant kitų privalomų (jei numatyta sutartyje) išmokų;
- pasirašyti dokumentus, kurių turinio darbdavys nepaaiškina, neleidžia susipažinti, nusifotografuoti, neteikia kopijos ir pan.
- pasirašyti prašymą išeiti nemokamų atostogų. Atminkite, kad darbdavys negali versti jūsų pasirašyti tokio prašymo.

Jei darbdavys riboja jūsų laisvę judėti, atima dokumentus, grasina fiziniu smurtu ar psichologiškai, nesuteikia galimybės išeiti iš darbo, jūs galite būti pripažintas priverstinio darbo arba prekybos žmonėmis auka.

Jeigu jūsų bylą tiriantis prokuroras pripažins jus nukentėjusiuoju, jūs galėsite kreiptis į Migracijos departamentą dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo kaip prekybos žmonėmis arba nelegalaus darbo auka. Leidimas laikinai gyventi tokiu atveju bus išduotas 6 mėnesiams.

Kur kreiptis

Bendrasis pagalbos telefonas – 112 (visą parą)

Migracijos klausimais:

Migracijos departamentas
+370 707 67 000
info@migracija.gov.lt

Pranešti apie darbo tvarkos pažeidimus, pažeistas jūsų, kaip darbuotojo, teises:

Konsultacija darbo sutarties klausimais:
Valstybinė darbo inspekcija
+370 5 213 9772 (spausti 1)
info@vdi.lt

Anonimiškai pranešti apie galimus pažeidimus darbe, pavyzdžiui, netinkamas darbo sąlygas, piktnaudžiavimą darbo ar poilsio laiku, nesudaromas darbo sutartis:

Valstybinė darbo inspekcija
+370 5 213 9772 (spausti 2)
info@vdi.lt

Jei įtariate, jog tapote ar rizikuojate tapti kovos su prekyba žmonėmis auka:

Pagalba nukentėjusiesiems nuo prekybos žmonėmis
+370 616 91 119
info@stop-trafficking.lt

Kovos su prekyba žmonėmis ir išnaudojimu centras
+370 679 61617
info@anti-trafficking.lt